

PORTRET

VERIČKE

ŽENSKÉ

str. 2

SRNSKI BAK

Z RDEČO

PANTLIKOV

str. 8

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 4. oktobra 2001 * Leto XI, št. 20

SMS-sporočilo

ŽIVETI VKÜPER S STRAJJOM

Od 7. do 16. septembra sam bila v Španiji. Malo smo se kaupali, malo počivali, ojdli okauli, si poglednili Barcelono...

11. septembra, v torek po obedi, smo se pripravljali, ka mo šli s šiftom na izlet. Mali varaš, Lloret de Mare je bijo puni kak mravljinjek. Nemci, Rusi, Polacke, Vaugri so kipüvali po bautaj ali samo čakali, ka se vöpokaže sonce pa do se te leko kaupali. Bijo je cejlak navaden den.

Prva kak smo odišli na šift, sam zatok šče poglednila svoj mobilni telefon, ka pa, če mi je stoj piso. *V Merki je bojna. Pridite domau! Tau je nej šala. Gledajte televizijo!* Tau sporočilo (üzenet) mi je poslala kolegica. »Dobro, dobro, gvüšno ste nam nevoščeni, ka je doma mrzlo pa dež dé, mi se pa tü na sunci pečemo,« sam si mislila. »Dapa z bojnov se šaliti, tau je zatok nauri vic,« sam vcüjdjala, gda sam padaškinji tö pravla, kakšno sporočilo sam dobila od daumi. »Veji že povejm svoje, gda domau pridem,« sam si mislila pa sporočilo zbrisala.

Na izleti je vse vredi bilau. Na šifti smo vküper bili z enimi turisti s Švedske, gnauk so oni spejvali, gnauk mi...

Pri večerji se je v našoj skupini začnilo nikšo čüdno šuktivanje. *Fligari so dolaspadnili, nebotičniki, viske zidine se prej tak rüšijo, kak če bi iz kart bile zozidane, Pentagon gori, šestdeset gezerolidi je mrlau...*

Te se je pa moja kolegica dun nej šalila, nej je ona naura, liki dja, ka ji ne vörjem... Te smo pa vidli po televiziji. Kak gda človek kakšen grozen film gleda, dapa zatok potijoma vüpa, ka de konec dober, ka pride junak (hös), steri vsakšoga rejši. V drugom momenti smo se že strejnili pa gorprišli, ka je tau nej film, je istina. Prestrašeni lidgé, steri v globočino skačejo, ka pa

če se rejšijo, so nej igralci, nej statisti, nej kaskaderji. So (bili) čistak vsakdanešnji lidgé, steri so tisti zranjek na svojo vsakdanešnje delo šli v ta dva töрма, steriva sta gratala peklinskiva. Vsakdanešnji lidgé, z ženo, deco, s starišami, brati, sestrami...

Kak smo gledali kejpe na televiziji, smo že vedli, ka ne pride nikšen junak nej, ka bi te lidi rejšo. Junaki so gratali tej lidgé, steri so po nepotrebnom smrt strpali. Istina, ka bi oni raj ostali vsakdanešni (navadni), dapa živi lidgé.

Konec je žalosten pa takšen

leko varno (biztonságban) živé. Kak bi pa leko na varnom bijo pred takšnimi lidami, steri svoj žitek tö ne šanjalivajo. Zakoj bi se njim te smilili drugi žitki?

Kak globko se leko straj vdejev v človekovo düšo, sam vidla, gda sam kakšen keden po katastrofi dobila e-mail sporočilo iz Merke od ednoga znanca, steri mi je tak piso, ka so oni v Chicagoni vala Baugi vsi zdravi, dapa trno se bojijo, ka se nigdar ne vej, ka se ešče ma zgoditi. Te me je malo sram gratalo, ka meni nej napamet prišlo tak včasini, ka bi jim pisala pa pitala, kak so kaj preživeli te pekeu.

Nej dugo po tej katastrofi je na madžarskoj televiziji bijo en dokumentarni film, gde so kazali takšne lidi, steri že dugo lejt živejo v nevarnosti. Eden je pravo, ka se s tejm dá vküp živeti. Vcüj se vzemeš, ka te neprestanoma kontrolirajo, ka kaulek tebe strejlajo, ka bombe eksplodirajo... Leko se prej navčiš s strajjom vküp živeti.

Tau nas čaka?

Marijana Sukič

Pogovor z Francom Hochstätterom

Portret veričke ženske

V Slovenskom daumi smo meli že dosta-dosta razstav. Največkrat so takšni kejpi vopostavljeni, stere farbajo, malajo. 20. septembra je pa gospaud Franc Hochstätter postavio vop svoje fotografije. On žive v Murski Soboti, je član Likovne sekcije Društva upokojencev. Gda je na otvoritvi razstave vido, ka se lidam za resnico vidijo kejpi, so se me tak li paukale lice od veselja. Če glij je mogo že fejs truden biti, vej je pa skur cejli den s kejpi delo. Med delom si je zatok telko časa vzeu, ka smo samoga človeka tū leko spoznali, nej samo njegve kejpe.

- Gospaud, kakšen občutek je, če človek svoje fotografije, kejpe razstavi, vopostavi?

„Ja, slabi občutek nej. Ges sem se ukvarjau s fotografijo poklicno, tau mi je pa biu tūdi hobi, ka sem se s tem bavo. Svoje Prekmurje mam strašno rad, Prekmurje je čudovita dežela. No in zdaj, gda sem šeu v penzijo, sem si najšo več časa zatau, ka svoje slike napravim pa tū pa taum kaj pokazem. V okviru Društva upokojencev v Murski Soboti zdaj že tretjič ali štirtič mam razstavo. Gda sem šeu v penzijo, te sem v Soboti meu eno kompletno razstavo svojij del od začetka od prvi portretov.“

- Teste vi, kak fotografjs kejpi složili svoj kroj?

„Ge sam končau filmsko tehnično šolo za snemalce filma. Te sam pa šeu v fotografijo, ker pri nas je fotografija družinska, moj brat je fotograf. Mi smo nijke Kološova generacija. Tau je naš predhodnik. Napravo sem pomočniški izpit pa mojstrski izpit in sem v Soboti začno obrt. Najprej skromno, z majhnim prostoro, te malo vekše, zdaj sem si pa že zgradil en reden atelje (múterem). Zdaj, ka sem šeu v penzijo, sem tau dau mojomi pomočniki. Ges sem pa zdaj tak kak penzionist malo bavim s tejm slikami.“

- Tau znananija, ka samo od tistogamau razstavlate svoje kejpe, ka ste v penziji? Te Vas je na tau nekak mogo nagunčati, domanjij upokojenci ali sto?

človek, tisti izraz. Strašno rada je bila, ka se ji eno sliko šenko.“

- Kak sprejmejo lidge, gda ji prosite pred svoj fotoapar?

Franc Hochstätter na otvoritvi v Varaša
Foto: brg

„Prvo razstavo so mi oni omogaucili pa moja hčerka, ki je bila v Zavarovalnici v službi. Te sem ges tau prvič vido, ka za moje slike je interes. Lidge so ji radi gledali. Ges mam rad pokrajinske slike, jesen.“

- Kak se odlaučite za motive slik, kejpov? Kak si voodaberete, ka te dojdjemali?

„Ja, tau grata od znautraj. Tau je nej tak, ka no, zdaj mo šeu tau slikat. Pa maš interes. Ges zdaj že dugo, dosta stvari mam, samo ne ladam, ka bi kaj sliko takšoga.“

- Kakšne kejpe do leko vidli naši lidge v enom mejseci?

„Znate, ges sem v glavnom na te prekmurske pokrajine navezan, na tau našo naravno lepoto. Na naše hiše, ki ji nega več. Tau sem že od nekđaj slikau. Portrete sem nikdar nej preveč slikau. Zdaj mam eno značilno porabsko žensko, ka se mi strašno vidi. Vidi se mi

„Ges vsigdar tak delam, kak je. Nič ne postavlam. V glavnom tak ide, kak se dogaja. Tū pa taum, ka se mi vidi.“

- Kak ste gratali tak dober fotograf, umetnik fotografij?

„V umetnosti je tau različno. Meni je umetnost tisto, ka je lejpo. Gda pred slikov stogiš, ti mora nika pokazati, moraš nekaj občutiti, te je slika ta prava.“

- Kak ste prišli s svojimi kejpami k peštarskim Slovencom?

„Društvo upokojencev Murska Sobota je organiziralo eno pireditev v domu Slovencev v Budimpešti in je mene društvo povabilo, ka bi naj taum meli razstavo. Prišli so Kranjčani popejvat, čudovito so popejvali. Prireditev je zelo uspela. Ges sam biu skeptičen, sem se bojo, ka tau nede tak. Liki strašno so bili navdušeni nad slikami, ka se

njim je vidlo.“

- Te fotografije, ka mate, prodajate ali držite zase, oziroma za gledat nam?

„Nej, nič ne prodajam ges, nej sem prisiljeni, slika je zame dosta vrejdn. Če jo pokazem, je meni več vrejdn, kak če jo odam. Pomali s tejm tūdi ejnjamo.“

- Zakoj mislite tau?

„Zatok, ka lejta so že tūj, nepam že telko energije. Ges sem nej takši, kak mam eno par kolegov, steri se strašno radi vomečejo. Ges sem skromen. Bi pravo, lidge me majo radi. Kamorkoli pridem, vsi me poznajo, ker v Prekmurji smo bili trije fotografi, dva takšiva, ka smo stalno delali z lidmi. Ges sem si s fotografijov služo krū, nej tau, ka bi se bavo, ne vejim s kakšim šefom. Pauleg tega pa mam hobi zbiranja stari fotoaparotov.“

- Te aparate, mašine mo tū leko vidli na razstavi?

„Nej, tau ges mam, kak Vaugri pravijo, „kinč“ (zaklad) doma lepau. Tau je vrednost, nikdar ne vejš, kakša velka vrednost. Tau so aparati, ki so stari tūdi osemdeset pa stau lejt. Če bi ges biu šeftar, bi preci pejnaz zatau daubo. Mam ji prejk stau falatov. Tej so že antika, ker fotografija je stara stauptdeset lejt. Stau lejt stari aparati so že rejсан zgodovina.“

- Zdaj pa če nam voo vadite, sto se vi po narodnosti? Mate priimek nemškoga, gučite knjižno slovensčino, prekmursko narečje pa redno dobro vogrski.

„Po narodnosti sem Slovenec. Ges sem pravi Prekmurec, če gli mam nemško ime Hochstätter. Naš priimek je prišo iz Nemčije. To eštje te, gda je Marija Terezija v Trnišču rihtala tiste obrtnike, čevljare, krojače. Moj oče je biu krojač (sabau). Našo pokolenje (nemzedek) je tak prišlo z Nemčije. Samo trištiristo lejt nazaj. Mi smo pravi

Slovenci, tū rojeni. Glede gezikov, ges sam 1941. leta odo v gimnazijo v Soboti pa sem biu vsikdar „kitūnō“, samo enke mam. Sestro mam na Madžarskom, v varaši Kószeg. Zđaj so že vnūkeci njeni, pa pridejo na obisk ali mi k njim pa vogrski gučimo. Ges eške znam vogrski pisati, znate, ka se Janezek navči, tisto Janez zna.“

- Gospaud predsednik, Jože Vild, Društva upokojencev v Murski Soboti, vūva dva sta prej dobriva padaša. Vi telko padašov mate? Gdekoli odimo po Prekmurji ali tūj v Porabji, milijonkrat čūjem, vejpa tau je moj padaš, Vild.

„Ja, zdaj težko natau odgovorim, ka se ne bi pokazo nekšoga zvišenoga. Veseli me tou, ka čūjem, ka mam telko pajdašov, prijatelj. Tau je lepau. Znate, ges pravzaprav smatram (gondolom), ka sem osebnoprijatelj vsem dobrim lidam, štēri dobro mislijo, dobro štjejo. Tau pa, ka odim rad v Porabje, tau je pa že štirideset lejt.“

- Vi ste odprli razstavo pa ste nota pokazali življensko patu pa delo gospauda Hochstätterja. Kak poznate vi svojoga padaša?

„Ferija Hochstätterja poznam že od maloga mau, ka je mlajši od mena. Poznam ga, kak je raso, poznam njegovo družino. Njega osebnopfejse cenim, spoštujem, kak fotograf. Nad gezero in gezero kejpov, fotografij je on posneu v Prekmurji. Če bi to bilo gder zbrano pa vōdano v knjigi! On pa tau nešče čūti. Rad priznava, ka je tau njegov hobi, za steroga ma zdaj čas. Ali v tisti gezero in gezero fotografijaj s celoga Prekmurja, je pokrajina, so obrazi, so lidge veseli, žalostni, čemerni, dobre vole, slabe vole. Tau bi bila dokumentacija! Fotografija ohrani čas, steri je biu pa ga na kejpi vidimo, kakši je biu, zdaj je pa načēši. Zato smo tūdi toj razstav v dali naslov „S fotokamerov v časa.“

K. Fodor

Papiri pripovedajo

115. oblejtnica rojstva Aljoza Dravca

Pred 115. letimi, 29. septembra 1886. leta, se je v Slovenski vesi naraudo Alojz Dravec. V držini je bilau sedem mlajšov, Alojz je biu pēti. Alojz Dravec je biu prvi voditeu „Presvetoga Srca Jezušovoga Bratovčine“, štera je bila nastavlena v Slovenski vesi 1. majuša 1909, v Rimi pa potrđjena 1911. Za par lejt je odišo v Merko, gē se je oženo z deklou iz Būdinec. Gđa sta z Merke domau prišla, sta živejla v Traušči. Dvej čeri pa ednoga sinā sta mejla.

Alojz Dravec je v prvou bojni mogo na fronto, gde so ga na smrt ranili. Mrau je 28. augustuša 1915. leta v Lepniki na Moravskom. Njegov rokopis sta najšla škonika Karel Krajcar in Irena Pavlič pa sta ga poslala v Ljubljano. Profesor Vilko Novak je rokopis dau novinam (reviji) Traditionses. Tū so 1974. leta vōdali „Narodno vero in navade v vesi“.

Dravec je dojspislo „šatringe, comprnije in čelerije“ v Slovenski vesi, pa šege na den svetoga Andraša, Miklauža, Licije, na sveti post, na den drauvne decē, nauvoga leta, na fašenek, prvoga aprila mejseca, svetoga Jūrina, na risalsko nedelo, na den prvoga majuša, vsej svecov. Piso je eške o nāvadaaj pri krsti, na gostūvanji in na torbini.

Pravi, ka „vsaki petek nika šatrimo... Na mlādi pētek pa v mejsce gledajo, pa nika molijo. Ednok sam vido edno babo, ka je mejsce molila in sam jo pito: Ka pa delate? Je pravla: Nihaj, nihaj, vidiš moje oči so tē mlādič zdaj ob prvim zaglēdnila, pa ga molim, naj cejli mejsce lačna ne bom... Či koga srčajo, se nazaj povrnējo domo i nēdejo z domi rekoč: Tak nede sreče, ka mi jo žē vrag tā nēso. Pa ešče maček je vnogokrat nazaj povrnē, či pred njimi pot napravi.“

Marija Kozar

RADIO MONOŠTER

UKV (FM) 106,6 MHz

Od ponedjelka do sobote

od 16. do 17. vōre,

v nedelo

od 12. do 14. vōre.

Spremljajte televizijsko oddajo

SLOVENSKI UTRINKI

vsak drugi četrtek ob 13.00 na

1. programu mađžarske
televizije.

Naslednja oddaja bo v četrtek,

11. oktobra 2001.

Ponovitev v soboto, 13. oktobra,
ob 11.05, na 2. programu.

Budimpešta

Naš slovenski den

Vodstvo slovenskoga društva v Budimpešti je te den, 22. september, že januara načrtovalo. Istino, ka smo malo ovak mislili, kak se je posrečilo. Začeli smo s sveto mešov, stera je bila v mali cerkvi sv. Mihaela v Váci ulici, v centri varaša. Mešo smo začnili v tretjoj vōri, služo jo je dekan Lojze Kozar iz Odranec v Prekmurji. Lani pa predlanskim nam je tō

dosta prišlo k sveti meši. Bili so takni tō, steri so zdaj prvin bili. Ene molitve pa se šče moramo navčiti, gđa pridemo vkūper pa mamō srečanje, te de kleti šče bougše pa lepše.

Po meši smo šli v podružnico Državne slovenske samouprave in smo tam nadaljevali. Najprvin sta gor stupila Eržika pa Peter Kondor. Na harmoniki sta nam

se smejali. Čestitamō jim, ka so tau začnili. Dobro, da so staučili na tisto pau, po steroj že skupina Nindrik-indrik duga lejta odi.

Med gosti smo leko pozdravili veleposlanico R Slovenije v Budimpešti gospo Ido Močivnik in druge sodelavce veleposlaništva. Ranč te den so na veleposlaništvi meli goste, 48 primorskih (tengermelléki) novinarjev, steri so ranč nej vedli o tom, ka v Budimpešti dela slovensko društvo. Tak smo pri nas še leko pozdravili predsednika koprške televizije Božoja Marınca tō.

Našo priridevte v se pejnazi pomagalo Ministrstvo za nacionalno kulturno dediščino (Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma) pa Zveza Slovencev na Mađžars

gospaud Kozar pomago. Pri meši je spejvo senički pevski zbor pod vodstvom Marije Trifus, na orgli je pa igro Ciril Kozar. Pred nami pa mora biti vsigdar pridiga. Gospaud Kozar je med drugim tūdi tau pravo, da ne smejmo pozabiti svojo materno rejč. Mi tū v Pešti nej mamō priliko, da bi se naši mlajši slovenski krstili, slovenski spovedavali, zdavali, pokazali. Zatau je te den s sveto mešov v slovenskem maternem jeziki svetek za nas. Škoda, ka nej bilau časa za spovedavanja. Dekan Kozar nam je prejkdau pozdrave pomožnega škofa gospauda Smeja iz Maribora, stero ga smo srečali julija, gđa smo tam bili na prauški. Gospaudi Kozari se zavallimo za tau lepo sveto mešo. Nejsō gledali na trūde, tak daleč so prišli tūdi letos k nam, Bog plati njim! Zavallimo se tūdi pevskomi zbori in gospodi Cirili. Vesela sam bila, da je našo lūstvo tō

zaigrala slovenske pesmi. Radi smo, ka mamō takna mlada, ka leko v programi nastaupita. Iz Porabja pa smo meli tūdi druge goste. Pozvali smo števanovsko amatersko gledališko skupino, stera je tau leto začnila delati. Irena Barber je za nji napisala veselouigro, stera se godi pri doktori v čakalnici. Počas lūdje čakajo, se pogučavajo, kak je tau že šega na vesi, no pa malo klajfajo tō. Uživali smo, spoj dosta smo

kem.

Rada sam bila, ka je našo lūstvo tak lepu vkūper prišlo tak na sveto mešo kak na kulturni program. Dosta lagvuga je na slovenski den vkūper prišlo, na konci je pa vseeno vse dobro vōspadnilo. Baug nam je te den lepo vrejmen dau, zaman so ga nisterni steli pokvariti, smo dobro vōsprajli.

Irena Pavlič
predsednica društva

Koražen folklorni večer v Bogojini

V Bogojini že trinajst lejt drži-jo Košičeve dneve. Prejk mejsec dni je bilau 12 različni prireditve v Bogojini pa Filovcih. V okviri XIII. Košičevih dnevov je 22. septembra Kulturno-umetniško društvo Jožef Košič priredilo Folklorni večer v Bogojini. V programi je nastupilo 10 kulturni skupin, med njimi letos že od tretjin Folklorna skupina z Gorenjoga Senika, oprvin pa Ljudske pevke z Varaša.

Več od toga večera, društva pa folklorne skupine, leko zvejmo od predsednika KUD-a Matjaža Cerovška.

Na odri vinska trta pa stric z bobenom

„Pri Kulturno-umetniškem društvu Jožef Košič v Bogojini smo se posebej pripravili za gnešnji večer. Pozvali smo folklorne skupine, tamburaše pa pevce vküper, tak ka smo pripravili en pester pa zanimivi program.“

• *Kak se odlučite od leta do leta, stere skupine pozovete na folklorni večer? V Bogojino vsakša skupina z veseljem pride. Ka vleče skupine k vam?*

„Verjetno v Bogojino najbola vleče tau, ka mam folklorno skupino pa pevce, tak ka nas je v Bogojini kar prec, ka se s kulturo ukvarjamo. Poznamo se z raznimi lidmi okaulik in te se odlučimo, štere skupine bi najlepše bilau pozvati. Vsakšo leto so kakše revije, kama idemo in te mam tau priliko, ka kakšne nauve skupine, nauve lidi spoznamo, se z njimi povežemo.“

• *Folklorni večer pri vas ma nikšo posebnost, značilnost. Ka name zvöjn programa zgrabi, je tau, ka se pri vas čas ne vleče s tejm, ka vsakšo skupino posaba predstavite, ka bi meli duge pozdrave, guče. Publika skaus leko uživa, se veseli programi. Mate pa enoga starejšoga možaka, steri s svoj list furt vözavleče izpod förtiga pa lepau v domanjoj rejči vöz-*

bojnari, stera skupina pride na red.

„Ja, ugotavljali smo, ka programi, štteri majo dosta guča vmes, so dugočasni. Lidge enostavno pridejo na prireditve samo za volo toga, ka bi radi nika vidli. Če maš ti dosta guča, te tau grata dugočasno pa lidge po pau vöri že začnejo okaulik gledati, ne

vejo si ka začniti. Mi smo se pa odlučili za eno drugo varianto, ka mo probali napraviti čimbole pester program in s tem te publiko leko pridobi, je vesela v dvorani, uživa, ploska zraven, tak ka je vsejm fajn, nastopajočim in publiku na tej prireditvaj.“

• *Kakšne programe ste meli v Bogojini letos v okviri XIII. Košičevih dnevov?*

„V glavnom so tau kulturni programi, ka je tau praznik krajevne skupnosti. Letos smo po dugom časi pa vključili eno športno prireditev in otvoritev vinske kleti.“

• *Pri vas zdaj že tretjo leto vidim, se dvorana furt napuni. Istino, ka gnes nej bila nabita dvorana, depa dosta lidi je bilau.*

„Glede gnešnjoga večera bi tak pravo, folklorni večer je letos tretjo leto. Lidge so že vidli določene stvari, mislijo, ka se stvari ponavljajo in te zavolo toga ne pridejo. Če gli mi program menjamo, lidge

ostanejo doma. Gnesden tu svoje napravi televizija pa računalnik, ali mi se trüdimo. Konc koncov so določene prireditve tudi v Košičevi dnevaj, ka majo samo tresti obiskovalcov, vendar tisti, ka delamo te program, smo zadovoljni, ka pride tudi tisti tresti lidi, pa ka ti od srca zaploskajo. Pa smo nika nej sla-

be vole pa žalostni zavolo toga, če ji nega več.“

• *Mate pa takšno publiko, stera skaus spodbuja, volau dava nastopajočim. Tau je navada, šega domaćinov?*

„Tau je v Bogojini navada. Na gnešnjom folklornom večeri sta nastupili samo dve kulturni skupini iz Bogojine, tau sta mejšani pevski zbor pa folklorna skupina. Mam pa mi v Bogojini eštje kar nekaj pevski zborov, ka v cerkvi spejvlajo, mam mladinski zbor pa deklški zbor. Mam tudi v Bogojini veliko šaulo pa nauvo telovadnico in deca tudi ogromno odi okaulik. Sami nastopajoči smo, starši od nastopajočih in te lidge, gda tau vidijo, so veseli, ka se tau v Bogojini dogaja. Tudi gda mi komi inan pridemo, smo stršno veseli, če so tam lidge pa nam ploskajo. Tak, ka je tau samo en odraz pa odziv toga, ka mi okaulik odimo. Nastopajoči iz Bogojine pa te tau probamo s tejm aplauzom vrniti.“

Je pa veselja do plesa

• *Vaša folklorna skupina je že tu večkrat nastupila v Porabji. Kak se počutite pri nas, kakšen občutek je taum gorstapiliti?*

„Moram povedati, ka že gda omejnim, ka idemo v Porabje, je v folklorni skupini neverjetno lepau. Vsi se veselijo toga nastopa, neverjetno dober občutek mam, gda idemo v Porabje. Moram povedati, ka paelg toga, ka doma plešemo je verjetno najlepše iti v Porabje. Zatau, ka te srcom taum pričakajo in toga se mi tudi vsevküper najbola veselimo.“

• *Malo takšni skupin je, stere se v takšom kratkom časi tak dobro razvije, uspešno dela. Na območnom srečanj folklornih skupin v Šalovcih ste tak dobri bili, ka so vas vöadabrali pa ste tadale sli.*

„Tak je, naša folkorna skupina je letos šla naprej na Kapele na medregijsko tekmovanje. Te ške moram omejniti, ka smo prišli do konca, do beltinskoga festivala. Tak, ka je tau uspeh, v takšom kratkom obdobji, kak mi nastopamo. Folklorna skupina obstaja tak dugo, kak obstaja naš folklorni večer, tau pomejni tri lejta. Mi se trüdimo, sicer nam je mentorica odšla, menjali smo harmonikaša, ali vole smo nej zgubili. Ostalo je nekaj parov od začetka, nikaj ji je vcuj prišlo, nikaj ji je šlo, nekaj pa ji ške pride nazaj, zatau, ka so naraščaj daubili. Trenutno nas je osem-devet parov, samo se tudi zgodi, ka kakši par na določeno prireditev ne more iti, tak nas je gnes večer nastupilo šest parov. Je pa veselje do plesa. Folklorni ples na takšni način se da delati, ka je ogromno razvedrila paelg. Nej ti trbej nikše velke koncentracije, ka bi ti mogo vsigdar misliti samo na tisto stvar. Plešeš deset minutov pa čez deset minut dol vsedeš pa se zgucavleš pa pá deset minut plešeš. Tak, ka nikomi nej žau, ka odi k folklorni.“

• *Ge tak vidim, ka tau skupino ti motiviraš najbolje, ti si djedro, srce tauj skupini.*

„Ja, mogauče. Tau je tak naneslo, ges sam pred desetimi lejtami eti v našom kraji ustanovo prvo mladinsko društvo. Po razpadi Jugoslavije več nej bilau Zveza socialistične mladine, v Bogojini je bilau ogromno mladine, smo se nika zgucali pa smo vküper ustanovili eno društvo. Društvo je začnilo, čez čas nas je bilau kar šestdeset članov, s tejm ka moram povedati, ka v Bogojini telko mladi nikdar nej bilau. Mi smo se začnili zgucavati, ka idemo na kakši izlet, ka mo meli kakšo veselico doma v vesi in tak je pomali naneslo, ka je bilau ogromno lidi okraug nas. Nindrik se nika dogajalo, lidge so bili zadovoljni, meli smo Glas amaterov, tau je festival pevcev, amaterov Pomurje. In čez čas, gda si malo starejši, pistiš mesto drugim. Te je bila eno par lejt nikša pauza. Te smo prišli čez par lejt vküper, smo ugotovili, gde mam v tau momentu mesto v kulturnom društvu. In so lidge nazaj prišli, eni isti, smo začnili delati, folklorno skupino ustanoviti, v društvu smo razne prireditve začnili prirejati. Tak, ka je gnesden verjetno nikomi nej žau, ka z menov sodeluje.“

• *Ka je cilj, naloga vašoga kulturnoga društva?*

„Verjetno je cilj kulturnoga društva dvigovanje nivoja kulture. S tejm, ka mi davlam poudarek, pripelamo kulturo k vsakši kuči. Tau nam je glavno. Na eno prireditev pridejo eni, na drugo prireditev pridejo drugi. Na naši prireditvaj sodelujejo deca z vrtca, sodelujejo upokojenci, folklorna skupina, razni pevski zbori. Tak, ka mi probamo prek leta pripelati vsakšoga človeka z vesi bar gnauk v dvorano. Tau nam je glaven cilj. Te pa že automatski s tejm pride, ka se kultura začna pomali zdigavati.“

K. Fodor

Materni gezik mora mati navčiti svoji deci

Nej tak dugo sam iz Markovec pa iz Višnje Gore (Slovenije) mejla goste, rodbino pa dobre prijatele. Šli smo malo v Varaš, v Monošter. Ženske so iskale takšo bauto, gde platno odavajo na mejtare. Malo me je sram, depa nejsam znala, če v našom varaši eške geste takša bauta, gde se platno, gumbe pa kaj takšo dobi. Te smo se

pcpom pomagati, če rejsan ne gočiš dobro slovenski.

»Moja mati je iz Sakalauvec rodjena, Slovenka. Gnes je več kak 70 lejt stara. Gda je mlada dekla bila, je spoznala ednoga sodaka, steri je Vogrin bijo iz Budimpešte. Po ženitvi nej dugo sta se znosila v Varaš, ge sam se že tuj narodila. Že ge sam tuj skurok 50 lejt stara. Mati so

Pa itak. Telko, ka gnes znam, bole razmej, mi je v žilaj, v pameti ostalo. Tau je tak, ka materni gezik mora mati navčiti svojoj deci. Žalostno, ka ne vejm svoj materni gezik. Sploj rada mam svojo mater, go poštujem. Ka je nej dobro napravla, je tau, ka je poslušala moža, mojga očo, ki je nej dopušto nas slovenski navčiti.«

- Rada bi bila, če bi kaj zvün toga prajla od sebe.

»Moja maštrija, ka sam se najoprvin navčila, je vrtnar (disznóvenykertész).

Zaman sam se pa za tau vönavčila, sam si takšo delo tuj doma nej najšla. Etak sam delala v ednoj lejsnoj fabriki, gde sam spoznala dosta ljudi iz Porabja. Po tistim sam odavala zelenjavo v ednoj varaškoj bauti pa sam delala pri šefi, steri je gvant odavo. Oženila sam se z ednim Varašancom, mava 3 deklina, med sterimi je edna že oženjena pa že mam edno 4 lejt staro vnučkinjo.

V Slovenskoj vesi sva z možom zozidala edno hišo, tam živemo. Tuj v Varaši pa – pauleg autobusne postaje – mam edno privatno bauto, gde platno odavam na mejtare, stero na gnes že sploj žmetno najdeš. Vö sam se navčila za trgauvko tuj. Gnesden je tak, ka človek samo z ednov maštrijov ne more preživeti. Porabski lüde me tuj pa tam tuj gor poiškejo. Spoznanci so mi sploj radi. Zatok v Porabji, po vasnicaj eške gestejo sobolice (šivilje) pa takši tuj, ki si sami kaj znajo zašiti pa je etak obleka cenejša, kak če bi go kreda küpo. Dostafele blage držim, leko me lüde gor poiškejo.«

Naja guč je tuj na konec prišo, ka so že nikše Austrijke not nastrgavale v bauto, pa sam nej stejala Evi šejft zaničati.

Besedilo in slika:

I. Barber

Mednarodni romski tabor v Murški Soboti

Znano je, da v Sloveniji živi okrog 8.000 pripadnikov romske etnične skupnosti. Že pred leti so predvsem mlajši Romi spoznali, da brez lastnega večjega angažiranja in samoorganiziranosti ne bo mogoče bistveno izboljšati razmer in položaja romske skupnosti. Tako so v posameznih občinah ustanovili doslej osem romskih društev in njihovo krovno organizacijo – Zvezo Romov Slovenije. Najstarejše in najaktivnejše romsko društvo je romsko društvo Romani union iz Murske Sobotice, ki letos praznuje že desetletnico svojega uspešnega delovanja. Romsko društvo Romani union je bilo pred dnevi v Dijaškem domu v Murški Soboti organizator že tradicionalnega, sedmega Mednarodnega romskega tabora.

Tako se nadaljuje in uresničuje izobraževanje Romov, njihovo usposabljanje, predvsem pa spoznavanje zgodovine, preteklosti in kulture Romov. Na taboru se je zbralo prek 50 mladih udeležencev iz Slovenije ter gostje iz Avstrije in Hrvaške. Udeleženci tabora so z zanimanjem spremljali predavanja in sodelovali v razpravah ter tako potrdili, da med mladimi Romi obstaja potreba in želja po znanju in izobraževanju. Pravzaprav druge alternative pripadniki romske skupnosti tako nimajo – le znanje jim zagotavlja možnosti za boljše življenje in pot do kruha, delovnega mesta in eksistence.

Na letošnjem taboru so preučevali preteklost in kulturo Romov, pravni položaj Romov in njihovo varstvo v evropskih dokumentih, romski jezik in narečje, romsko glasbo in plese. Predavatelji so bili vodilna romologinja v Sloveniji dr. Pavla Štrukljeva, mag. Vera Klopčič z Inštituta za narodnostna vprašanja, Jožek Horvat, predsednik Zveze Romov, in drugi strokovnjaki in poznavalci romske problematike. Dragocene so bile tudi delavnice in druženje udeležencev tabora.

Ob zaključku tabora so predstavili tudi Romski zbornik – Romano kedijpe. V njem je v publikaciji zajeta vsebina in program lanskega Mednarodnega romskega tabora, ki bo koristen pripomoček učiteljem in vzgojiteljicam v vzgojno-izobraževalnih ustanovah, pa tudi drugi ga bomo z zanimanjem vzeli v roke.

Romsko društvo že več let sodeluje tudi z Romi iz Sakalovec, ki pa se žal, letošnjega tabora niso udeležili.

G.B.

pa nikak itak taprtepli. Blüzi autobusne postaje, gde vsefale privatne firme majo trgovine, baute, smo najšli takšo bauto tuj, gde platno odavajo. Nut smo se sipali kak eden roj. Te moje ženske so že razkapale, gledale blago... Šefica je razmejla, ka te moje slovenske ženske škeje. Videti je bilau, ka vse razmej pa njim je pomagala tuj. Moje vüje, no pa srce, so mi včasim kreda bile za tau, da bi zvedla, sto je pa ta ženska. Pa je nej tbrbelo dugo čakati, ona sama mi je pravla, ka me pozna. Ona je prej Slovenka, iz Sakalauvec ma mater. Etak sam spoznala *Evo Müll-Kovač*, stera na gnes žive v Slovenskoj vesi, mater - Ano Bokan - pa ma iz Sakalauvec, stera že tuj več kak 50 lejt žive v Monoštri. Od tistega mau mi je napona na pameti ojdla ta mlada ženska pa sam go te dni gor poiškala v bauti.

- Etognauk si me presenetalila (meglepiél), ka si nej zatajila svojo pokolenje pa si se trüdila slovenskim kü-

me nigdar nej včili, nej so me smeli včiti slovenski zatok, ka je oča tau nej prepovedo. Vsigdar je tak pravo, ka slovenski gezik je zanikoj, takši „bükkfa“ gezik pa tau najnjegva deca se ne vči. Moja mati je slaba bila, ga je baugala pa name pa mojga brata - steri je 1973. leta tragično mrav - nigdar nej včila materin gezik. Tau me gnes boli pa sam že večkrat materi v oči vrgla tau. Depa človek je tak, ka zatok se ma krv nigdar ne obrerne na vodau. Gda sam mala deklina bila pa sam v osnovno šaulo ojdla, v počitnicaj sam vsakšo leto domau ojdla v Sakalauvec k babici. Tistoga ipa so v Sakalauvci mlajši nej dobro znali vogrski, ge pa nej slovenski. Njij je bilau več, etak sam se pa ge mogla navčiti slovenski, če sam se stejla špilati z njimi. Tistoga reda sam dobro znala slovenski. Samo ka mi je valalo. Počitnice so se dokončale, ge sam pá prišla domau v Varaš, gde je več niške nej gučo z menov slovenski.

OD SLOVENIJE...

Drnovšek pisal Bushu

Predsednik vlade Janez Drnovšek je pisal ameriškemu predsedniku Georgeu Bushu v zvezi z dogodki ob nedavnih terorističnih napadih v ZDA. Drnovšek je v pismu seznanil predsednika ZDA z ukrepi, ki jih je Slovenija sprejela na področju zagotavljanja varnosti v nastalih razmerah. Obenem je izrazil trdno privrženost Slovenije mednarodni protiteroristični koaliciji in njeno pripravljenost, da se vključi vanjo tudi z ustreznimi oblikami sodelovanja, če bo to potrebno.

Rupel v Beogradu

Zunanji minister Dimitrij Rupel se je na delovnem obisku v Beogradu srečal z visokimi državnimi predstavniki. Predsednik Jugoslavije Vojislav Koštunica je sprejel povabilo slovenskega predsednika Milana Kučana, naj obišče Slovenijo. Po pogovoru z jugoslovanskim kolegom Goranom Svilanovičem je Rupel dejal, da sta strani ugotovili, da se strinjata v večini pogledov, odnosi se krepijo na vseh področjih, diplomatsko-konzularno poslovanje v Ljubljani in v Beogradu pa bo olajšalo potovanja in gospodarsko sodelovanje med državama. Slovenija podpira interese ZRJ pri njenem približevanju evroatlantskim povezavam. Državi želita čimprej skleniti sporazum o zaščiti naložb in premoženjsko-pravni sporazum. Svilanovič naj bi oktobra v Ljubljani podpisal sporazume o zračnem prometu, o cestnem prometu in o ukinovitvi vizumov za diplomatske potne listine.

Največ pobud zaradi sodnih in policijskih postopkov

Ombudsmanov urad je letos prejel 2392 pobud, od katerih so jih obravnavali in že zaključili 1857, kakor v predhodnih letih pa so tudi letos ljudje največ pobud na varuha naslovili v zvezi s sodnimi in policijskimi postopki (683), upravnimi zadevami (384) in socialno varnostjo (341).

Pod plaščom Marije mamó vsi mesto

Bilau je v soboto, 15. septembra, gda smo porabski Slovenci spet imeli priliko titi na romanje v Slovenijo. Ravno tau soboto je bijo den Marije sedem žalosti.

Slovenska zveza na Madžarskem je organizirala tau romanje. Z nami je bila sekretarka ga. Klara Fodor. Rano smo se napotili na tau dolgo, lepo božjo pot. V etom leti je eske lepše bilo kak lani, ka smo zdaj, hvala Bogi, meli svojega domanjega dušnoga pastira, g. Ferenc Merklja. Oni so nej dugo nazaj prišli iz Rima v slovensko Porabje. Novi in mladi župnik so, leko smo ponosni (bűszkék), ka so se vzeli za tri vesi. Majo velko odgovornost. Tak bo dobro, čemo mi verniki njim pomagali. Vsaki začetek je težki, z ljudami je težko delati. Prijazni so in dobro poznajo naše običaje, navade, šege in lepo gočijo materno rejč tó. Imajo lepi glas za petje tó in radi spevajo. Z veseljem so se podali na tau pot in šli z nami.

Najprle smo se pripelali v Maribor v stolnico (székessygház). Tü so nas sprejeli stolni župnik in kanonik g. dr. Stanislav Lipovšek. Na kratko so nam povedali zgodbo te cerkve, stera je 800 lejt stara. V tej 800 letaj je bila večkrat predelana. Zavetnik Slomškove stolnice je sv. Janez Krstnik, na Gorenjom Seniki tó njega mamó za patrona. V tej pűšpekovi cerkvi je grobnica mariborski pűšpek, najdemo pa Slomškov spomenik iz leta 1878 pa grob blaženoga škofa Antona Martina Slomška. Sveti oče Janez Pavel II. so že pri Slomškovem grobi dvakrat molili za vse Slovence. Tü najdemo pofarbana okna s sv. Cirilom in Metod, čűdovita ročna dela. Po molitvi in pesmi smo si pogledali cerkev v baročnem stilu. Zvűna cerkvi stoji Slomškov spomenik, štero-

GORSKA MARIJA, OHRANI NAM VERO, DOM IN ROD!

ga so postavili leta 1991. Šli smo tadale, kakšni 30 kilometrov od Maribora v Ponikvo. Po tej lejpi potaj in cerkvaj sta z nami bila g. Jože Vild in g. Ciril Kozar. Sta nas vodila, tak smo leko brž vsepovsedik prišli. V cerkvi na Ponikvi je biu krš-

pri Ponikvi. Tam se je rodil blaženi A. M. Slomšek. Kraj ima mnogo goric, sadovnjakov, lepo obdelani. Ljudje, steri tü živejo, so pripovedjali, da so 26. novembra leta 1800 na Slonskem bregi videli veliko svetlost. Ravno te se je narodil prvorojenec

Dolenjesenčarje so tó bili na Ptujski Gori.

čen, opravil prvo spauved pa birmo A. M. Slomšek. Cerkev je posvečena sv. Martini, stara je kakšni 270 let stara. Župnik te cerkve so nas lepo sprejeli, pokazali oltar Marije sedem žalosti, steri je iz lesa, ali tak lepo obdelan, ka če bi g. župnik nej povedali, bi nej vpamet vzeli. Mislili bi, ka je iz marmorja. Šli smo na Slon-

Slomšek. Že kak pojbič se je lepo včiu in oponašo, ka je od nedelske pridige čuo, je na pašniki drugi deci pripovejdo. Ešče zdaj je en tau tistoga orejovoga drejva občuvan in polek njega je spominska ploščica. Redno je ojdjo k sv. meši in dvoro tó. Maloga Tončeka so vsi vpamet vzeli, ka se je laučo od drugi.

S Ponikve smo šli na Ptujsko Goro. Meli smo zaműdo, zato smo v kapeli meli mešo, ka je v velki cerkvi bilau zdavanje. Naš mladi župnik so nam lepo mešo slűžili. Vsi smo znali slovenski moliti, spejvati, če smo rejsan iz vsakše slovenske vesnice bili. Bogi (h)vala! Od starejši in do najmlajšoga romara se je vidlo na obrazaj, da so rejsan veseli.

Vam, ki ste pisali natečaje, ki ste se poskrbeli za te pejnaze, štere nam za ta namen dajo, Bog plati. Vam, ki ste nas vodili, pa ne nazadnje v Sloveniji župnikom in dekletom v Slomškovem dau-mi, ki ste nas lepo sprejmili se iz srca zavalimo. V naše domove smo prinesli v sri mer, veselje. Prosilii mo de-

vico Marijo za mer sveta, ka nam je v gnešnjom cajti preveč potreben.

Marija na Ptujski Gori ima takši velki plašč, da ima pod njem mesto vsaki človek, samo se mora k njoj prebližati. Ona nas k svojom sini spravi, priporoči in izročí, če jo bodemo prosili.

V imeni romarov in romaric:
Vera Gašpar

„Hodi duša na božo paut...“

Pred dostimi lejtami so naši ljudje redno, vsako leto ojdli na prauško. Iz Porabja, z naši vasnic so najbolje v Vasvár ojdli, ka je tisto bilau, pa je eške gnes takšo mesto, gde so se prauškarge najšli, molili. Ina svejta so peški ojdli, sledkar so do Krmédina s cugom šli ali pa skauz s kaulami. K vasvárskoj Mariji so ojdli, so si iskali po-božnost, so se trauštali.

Na gnes živemo v modernom svejti, depa vóra, cirkev, molitev je eške Baugi vala nej vó-mrla, ljudje vsigdar majo vzroke se potrauštati, moliti. Na gnes so se oprle granice, ljudje več mauduša, prilike majo, da malo dale, v druge pokrajine dejo na prauško. Po vasnicaj delajo slovenske samouprave, mamo Slovensko zvezo, ki so se toga reda vzeli za tau, da bi prauške organizirali. Naši ljudje pa, če je zovejo, radi dejo. Toga ipa smo eden za drugim gor najšli v Sloveniji takše kra-

je, kama ponavadi ljudje odijo na prauško. Grad, Ptuj, Maribor, Brezje in tak tadale. Pa te na etakšoj pauti porabski slovenski ljudje dosta vse drugó tu

majo priliko spoznati. Čudovite slovenske pokrajine, slovenske ljudi, čujejo svoj materni jezik.

Letos, 8. septembra, na Marijin den je Dolenjesenička slovenska samouprava tu organizirala edno paut, prauško, kama

je s Senika 40 ljudi potovalo. Že zazrankoma v 8. vóri smo v sauskadnoj vesi, v Gradi bili pri svetoj meši. Graški župnik, g. Kúhar so nas spojil lepau spre-

se na Ptujsko Goro. Med tejm kak je že tau šega, so molili, spejali. Pa gda nej, te je Jože Vild nam vse razložo, ka smo med potjauv vidli. Na Ptujskoj Gori je lepau bilau. Marija nas je „vzela“ pod svoj plašč. Po tejm smo pa Ptuj, varaš tu poglednili. Spojil lejpi je stari tau Ptuj. Po tistom smo se pa te malo na Jeruzalem pelali, v tau lejpo pokrajino, gde so naši ljudje nej vórvali svojim očam, ka so tam vidli. Dobro vino smo tu koštavali, zatok ka na prauški se gej pa pije túdi. Pa te nas je že cajt naganjo, pa pomaleg domau. Depa kak sam že pravla, na prauški se gej pa pije tú, etak smo pa v Otovcaj pri Smo-diši sedli na edno takšo večerjo, stero dugo ne pozabimo. Vsakšomi so naši ljudje valežni, steri so nji na tau paut pozvali, za nji kakoli naprajli. Z merom v duši in srcaj smo prišli nazaj v naše domove.

I. B.

V Somboteli smo bili

Društvo porabski slovenski upokojencev po svojom načrti vsako leto organizira izlet. Edno leto v Slovenijo, drugo leto

pa doma po rosagi. Letos smo tak planirali, ka mo šli v Sombotel, v center naše županije. Stoj bi leko pravo, ka je tau zamanjsko, zatok ka naši ljudje poznajo Sombotel kak svojo prdjiško. Naši ljudje, istina, ka poznajo Sombotel, samo ka dosta vse kaj ne znajo, zatok ka če po Somboteli odijo, bole dejo kúpúvat, v špitale ali kaj tana-pravit. Etak smo se pa 13. septembra napautili v Sombotel, vembkúp 80 ljudi.

V Somboteli, kak že znamo, Slovenci majo slovensko samoupravo pa slovensko dru-

štvo tú. Oni, največ Marija Kozar, so nam na pomauč bili, ka bi vse kaj zvedli od Sombotela. Etak smo si leko poglednili ško-

fovski cerkveni muzej, sombotelsko stolnico, obnovljeni pa na glavnoj trgi gor postavljani kip sv. Trojice pa sombotelski škanzen. Túj smo vidli pripravleno mesto za naš porabski slovenski ram tú. Pa ka vse so eške naši túj gor najšli, si poglednite na kejpi. Poglednili smo si po tistom edno velko trgovino, Tesco, gde so se naše ženske vónakúpúvale. Med tejm je pa bilau dosta hej-ka, spojil dosta veseli minutov. Zadvečerki smo se pa te nut sprajli v Savaria muzej, v muzejško klejt, ka nam je tú Marija

Kozar umogaučila. Túj nas je čakala pogostitev pa sam stajla povedati, malo počivanje. Samo ka je tau nej tak bilau. S seov smo pripelali ednoga harmonikaša, Djančkona, pa je te on začno igrati, ka se je vse prašilo. Sombotelčani so pa tak kaulek nas skakali, so nam dvorili, kak v kakšnom hoteli.

V Skanzeni smo somare tó pobaužali.

Djančko je dvej harmoniki emo, gombaste pa tango harmonike pa je vlejko neprestanoma. Od toga je pa eške te bole húdo vcúj šlau, gda je Mukič Francec tú prineso svojo har-

moniko pa te sta obadva „delala“. Te večer so sombotelski Slovenci tú vcúj prišli, bilau je pravo pripovedanje, srečanje. Judita Pavel, čij Avgusta Pavla, nam je tú poštenje dala, nas je poglendlila, pozdravila, z nami bila.

Najlepša vala sombotelski Slovenci, posebno se zavalimo

Mariji Kozar pa Bružinoj Veri, ki nam je kújala, nas vred gemala. Zbaugom, bergauč!

Besedilo in sliki:

I. Barber
predsednica društva

... DO MADŽARSKÉ

Nova ameriška veleposlanica

Prejšnji četrtek je predala poverilno pismo predsedniku R Madžarske Ferencu Mádlu nova ameriška veleposlanica v Budimpešti. Nancy Goodman Brinker je zasedla svoje novo službeno mesto - zaradi terorističnih napadov na ZDA - z nekajtedensko zamudo. Kot je rekla, za Madžarsko se je sama odločila, kajti obožuje Srednjo Evropo.

Tudi iz Budimpešte dražji letalski poleti

Zaradi terorističnih napadov v Zruženih državah Amerike je tudi madžarska letalska družba Malév poostrila varnostne predpise na letališču Feriehgy. V stavbo letališča - razen uslužbencev in delavcev - lahko stopijo le potniki, ki imajo veljavne vozovnice. Svoji se morajo posloviti od sorodnikov ali jih počakati izven letališke stavbe. Kljub temu da se cene vozovnic niso zvišale, bodo od 1. oktobra letalski poleti dražji tudi iz Budimpešte. Potniki bodo morali plačati dodatno zavarovanje, ki bo pri Malévu 4 USD za vsako potovanje.

Naši dva rimska sarkofaga

V Répceszentgyörgy (Železna županija) je traktorist pri oranju našel dva sarkofaga. Po mnenju arheologov sta iz 3. ali 4. stoletja ter nosita značilnosti rimskih pogrebov. V večjem so našli ostanke moškega, ženske in otroka sicer brez vseh nakitov. Po tem sklepajo, da so sarkofaga v preteklosti že odkrili ter oropali. Kljub temu je najdba neprecenljiva, kajti na območju Železne županije do zdaj niso našli podobnega groba.

Prireditvi

- Društvo za lepšo vas v Števanovcih je 29. septembra priredilo trgatveno povorko in ples.
- Prostovoljno gasilsko društvo na Gornjem Seniku je imelo 30. septembra svečani občni zbor.

Srnski bak z rdečo pantlikov

Zdaj, ka že furt bola mrzlo začne gartivati, vsi mo se bola znautra zdržavali. Ka pa sirauta divjačina dela v lasej? Ka pa sarmak Bimbi dela v lasej? Što je te Bimbi? Un je en srnski bak, šteroga je Šerina familiaj gorzranila. Ropoš József, po do-manjom strino Šerino Mic-ko z Gorenjoga Senika, sam spitivava o tom, kak je k njim prišo srnski bak pa za-ka ga več nemajo.

• Kak tau, ka več nemate srnskoga baka?

„Ta smo ga zagnali. Zatok, ka mali pojbiček geste pri rami pa se je preveč bojo. Bak je že divdvi biu, skako je pa vseposedik za menov ūšo. Te smo pravli, ka ga du-goo tak ne moremo meti, ka dejte ne more po dvorišti ojditi.“

• Te bak je eške malti biu, gda je k vam prišo ali ste ga v najšli?

„Tak so ga najšli pa Marika, moja hči bi ga rada mejla. Mi smo tak mislili, ka je srna, depa zdaj gda je že velki zraso, te smo zvedli, ka je nej srna, liki bak. Gda ga je Ma-rika domau prinesla, smo ga s cuclinom gorskrmili. Ta-čas, ka je tū biu, je eške itak kravje mlejko piu.“

• Te ste ma ranč drugo nej davali, samo mlejko kak deteti vō iz kŭfice?

„Sprvoga nej. Te je samo mlejko daubo, depa sled-ka, gda že začno gesti, te smo ma že vse davali kak kravam.“

• Naleki ste ga polagali s kŭfice ali pa sprvoga se je zato trau pa nej sto z glaža piti?

„Gda ga je prinesla, skor tak bilau, ka ne vzeme, depa te venak že fejs lačen biu pa te je vzejo. Sledik pa je že tak fejs čako, ka glavau tavōr-žo, ka samo naj kŭfico do-bi.“

• Kašo ime ste dali baki?

„Bimbi ma bilau ime. Dek-klam se je calau vidlo tau ime pa zato je te Bimbi grato.“

• Gde ste toga baka leko meli?

„Mamo eno ūto, gde nastal-co mamu nut, pasmo ga tam meli nutzaprejtoga, ka je nej mogo vōvuji. Majuša je že eno leto star biu pa je že fejs velki zraso. Te je že prejks-kako, zato smo ga že mogli vōtirati. Te so ga pa eno nau-čeli steli vkradniti. Od tistoga mau se je v štalo trau pa na-srejdji med na kravami je le-žo.“

• Krave so ga nejbantivale ali pa un krave?

„Nika je nej djau pa krave so ma tō nika nej djale. Eške so ma mesto njale, ka je un tō leko tam ležo.“

• Eno nauč so ga steli vkradniti. Kak ste vi tisto vpa-met vzeli?

„Več je nej sto nut v ūto titi pa se je samo nut v štalo trau, vcuj kravam. Večer smo ga zaman vōcomarili, več na svojo mesto nej ūšo.“

• Te, gda so ga steli vkradniti, te ste vi kaj vepamet vzeli?

„Nika smo nej vepamet vzeli, samo kak smo ga meli nutza-prejto, tisto je vkraj bilau vtrgnjeno, bak pa nej na svojoj mesti biu. Gda smo vō iz kŭnje prišli, že smo včasik vidli, ka je oprejto gē, te smo samo gledat šli, ka gde je Bimbi. Tak smo ga te v štali najšli pa tak se je bojo, ka je vse trpeto.“

• Gda ste najoprvin vpa-met vzeli, ka je nej srna liki bak?

„Tak smo vepamet vzeli, ka je drugo kosminje dobi. Vse-posedik je z nami ojdō, po-pauti so z autoni stanjuvali pa so gledali. Djagardje so pravli, ka je tau nej srna, liki bak.“

• Pravli ste, ka prauti kon-ci že neuren začno gartivati. Sprvoga je bola baddji biu?

„Fejs je baddji biu, ka so se vsi čudivali, ka ena taša di-voja stvar se je tak na cloveka navezela. ūšo je z nami ka-ma koli, če smo na njivo ali na tranik šli. Mi tū pri pota-uki mamu grŭnt, pa gda smo

tanutek šli, un je tō za nami stapo pa tam gor pa doj le-žo. Tau smo se fejs bodjali, ka je paulek poštije pa de ger prejk poštije leto pa se kaj zgodi.“

• Gda ste k rami prinesli Bimbina, te se je nej trau tavō v lejs, včasik tū osta-no?

„Sprvoga je nikam nej ūšo. Gda je pa že malo vekši zraso, ka je fejs mlejko piu, že tō nej. No, včasik odišo, depa vsikdar nazaj prišo. Un naj-bola za čekom rad lejto. Najbola je Marikino rejč po-zno.“

• Vi tū doma mate maloga vnuka, kak tau ka detela nej rad emo? Živina zvek-šoga rada ma mlajše.

„Nika ma je nej djau, samo je lejto pa skako pa se je dejte bodjalo. Tak skako pa lejto kauli rama pa tašo raždjo gnau, kak divjačina v lasej. Mi smo se pa ta bodjali, ka ger pojbiček sam baude va-nej na dvauri pa ger gor na njegaj skauci pa se kaj zgo-di.“

• Više vašoga rama je lejs. Tašo nej bilau, ka bi srnski baki začnili baddjati pa te bi vaš zato malo tō divji grato, ka bi rad ūšo?

„Un je dostakrat tavō v lejs ūšo. Včasik ga cejli pau dne-va nej bilau. Dostakrat je k sausadom tō odišo, depa te ga je Marika vsikdar nazaj domau pripelala. Tak na ga-

tavō šli. Pa smo ga gledali, če je nej nazaj prišo.“

• Zaka ste včasik včasik čamerani bili na baka?

„Zato, ka meni kvar delo. Vse mi dojzo pa je pleso na njivi, tak ka mi je vse vkŭ-perzmliato. Če sam ga bola gnala, bola se mi je nazaj oponašo.“

• Gda ste ga tapistili, te je več ranč nikdar nej nazaj domau prišo?

„Večkrat je nazaj prišo, depa te Marika ūšla v lejs grbanje iskat pa ga te fejs daleč taod-pelala pa te ga več nej bilau nazaj. Te se je venak ger spo-zno s kašov pa te je tam austo.“

• Kak čŭtite, če bi eške gnauk tak k rami prinesli eno srno ali baka, fajni bi bilau tisto?

„Malo srno bi eške zdaj tō vsakdaj spaut vzela, ka stva-rino ger rada mam, depa te je že fejs velki biu. Nam je vsa-kiš samo tau gučo, ka ga naj dugo nemamo, ka de lagvi gē pa de pōjo, zato ka je že velke ore emo.“

• Pravli ste, ka djagarge so tō stanjuvali po pauti pa so ga gledali. Nej bilau tašo, ka bi pravli, ka uni dojkŭ-pijo baka?

„Ja, bili so taši, šteri so ga steli taodpelati. Gnauk je eden moški prišo pa ga je sto odpelati zatok, ka ga do-ma dojakole. Te Marika pravla, ka ga una ne da bujti, bola naj živi.“

• Zdaj, ka več vašoga Bim-bina, srnskoga baka nema-te, kaj ste ma djali na šin-jek, kaši pantlik ali lanček, ka gda te po lasej ojdli pa te vidli enoga srnskoga baka, te ga naj spoznate?

„Ja, Marika ma rdeč pantlik na šinjek zvezala, ka gda de po lasej ojdla pa če de ger vidla kaksoga baka, te de znala, ka je tau naš Bimbi biu.“

M. Dravec

Stolec je v tjunji nej zatau, ka si dola sedemo...

Margit Korpič iz Slovenska vesji je dugo lejt tjujarcu bila. Najprvin je samo pomagala, kronče čistila pa posaudo prala. Nej je leko delo bilau tau te, gda so šče vodau mogli segrejavti pa gda so šče nej meli vsefela praja za posaudo prati. Najprvin je delala v Koroni po tistim pa, gda je za drugim detetom išla nazaj delat, je prišla v Tromejniki.

• *Kakoj pa kak ste vi tjujarcu gratali?*

„Tistoga ipa je vsakši v židano fabriko išo delat, moje padaškinje so tō ta odišle. Dja sam volo nej mejla za fabriko pa sam te bole za tjujarcu išla. Te sam si mesto iskala pa sam tak prišla v Tromejniki. Najprvin je nej tak, ka včasik tjujaš. Prvin sam mogla posaudo prati pa krompiče čistiti. V Tromejniki smo za dosta ludi tjujali, za petstau. Dobre kolegare, kolegarice sam mejla. Gda sam tā prišla, je Goliczne bila prejdnja sakačica. Po tistim je pa tista gratala, stera je najstarejša bila. Na konci sam pa dja gratala prejdnja. Dosta mladi je tam bilau, 15 lejt sam tam delala.

Zdaj mi je že zau, ka sam nej vtjup napisala, ka tjelko gostuvan sam stjujala. Sledkar mi je pa nikak tak prišlo, ka mi že dojšo vsakšo soboto pa nedelo delati. Pa sam te prejk išla v nauvo šaulo. Nej sam zatoga volo prejk išla, ka menje dela bau, delo vseposedik dje. Tau sam dja furt prajla, ka stolec je v tjunji nej zatau, ka si dote sedemo, litji zatok, ka pistjar župa dola dejamo. Vejpa s Tromejnika so me prejdni nej steli pistiti. Depa tak sam si brodila, ka sam že starejša pa de meni v šauli baukše. Tam v šauli sam 12 lejt delala, za petstau mlajšov smo tjujali. Potistim sam pa v penzijo išla.

• *Nej bilau na začelki, ka ste kaj lagvoga stjujali, pa ste mogli skriti?*

„Dje takšo v življenji, ka se kaj ne paršika. Laža tisti, steri tau pravi, ka se me je vse furt pršikalo. Če več soli pride nutra ali kakoli, depa takšno ešča nej bilau, ka bi vse vō trbelo ličiti. Ka bi pa te bilau, če bi za petstau ludi župo vō mogli vlajati ali kaj drugo. Zatoga volo trbej skrb meti.“

• *Sto tau vōnapíše, ka bau obed vsakši den? Vi ste mogli, če ste vi bili prejdnja sakačica?*

„Ja, vseposedik sva dja pa prejdjan tau napravla. Vsakši petek smo si dola vsedli pa smo vtjup napisali. Pa te smo leko naraučili vse, ka trbej vcuj. Mlajšom v šauli smo čistak ovak tjujali, večkrat je bilau kaj sladkoga. Prikuha (fōzelek) je pa naprej bila spisana, ka tau mora na tjedon dvakrat biti. Tau so pa nej radi meli mlajši, te so furt samo mesau prosili. Vsakši den je malo mesa moglo biti, če ovak nej, v župi. Pondejlek smo furt testau meli, ka smo vedli, ka se je doma vsakši z masauv nadjo v nedelo.“

• *Na začelki ste kak tjujali, s knjig?*

„Ka pa človek vej, gda je mlada dekla. Furt sam gledala, kak starejše sakačice delajo pa pomalak sam se navčila. Knidje smo dostokrat poglednili, vsigdar smo kaj nauvoga vōsprobali. Tau smo tak delali, ka smo edno-dveje porcije vōsprobali, pa če se nam vidlo, te smo drugim tū dali. Petstau lūdam ne more vsakše fele djesti napraviti. Tau tū trbej brodit, ka naj na toplom leko drži. Bijo je takši, ka je v edenajstoj prišo djest, bijo je, ka v tretjoj. More biti friško, toplo, naj dobro bau pa naj gor ne zgori. Nej vseedno, ka na sto pride.“

• *Kak ste mesau leko na toplom držali? Prauto ste pekli kak je listvo prišlo?*

„A, tak bi nej mogli, ka bi prauto pekli, nej bi zando-

leli. Bilau je, ka je nagnauk 30-40 ludi prišlo. Začnili smo se v desetoj pa do dvanajste smo pekli. Meli smo edno velki ponaf, gde smo mesau nutra djali, z bejli prečecom smo dola pokrili. Spodkar smo meli edno veliko laboško, tam smo pa v odau nutra vlajali. Spodkar je pa plin pomali goro. Tak ka te je mesau toplo bilau, meko pa je nej gora zgorelo.“

• *Kak ste pa na gostivanje tjujali?*

„Kak je stoj proso. Kokaušova župa pa govodina, tau je vsikdar bilau. Mesau pa komi ka trbelo: pohano, parizko, pečeno pa kakšne omake vcuj, gobova ali česnakova. Te krompiče, riž pa kak je stoj proso. Po paunauči pa tū, ka koma trbelo. Bijo je takši, ka je mrzlo proso ali pa pōrkōlt z dōdalami. Tak ka zadvečarak smo že vcuj stanili, ka je župa te dobra, če se pet vōr tjuja. Furt smo mogli gledati, če so se kokauši nej raztjujali. Tisto smo te že vōzveli. Župo graužati ne smej, samo z vilicov leko pika mesau, če je dobro ali nej.“

• *Gde je baukše bilau delati, v Tromejniki ali v šauli?*

„V Tromejniki je baukše bilau. Ne vejme, če sam ešča bole mlada bila ali zakoj. V šauli je tō nej lagvo bilau, ka so prejdni dobri bili. Vseposedik so me radi meli pa dja nji tū. Če so me kaj prosili, ka zdaj bi etak trbelo, dja sam njim vse napravla, ka

so me prosili. Tau so pa oni nej pozabili, ka so mi vse plačali.“

• *Takšno je nej bilau v Tromejniki, ka so vas kōlnardje kaj čamarili pa ste vi njim tū nazaj zabeljili? Ali ste si samo brodili, naj samo krčijo?*

„Kaj vi nej, tau vseposedik dje. Včasik smo malo kaj štrajkali pa potistim je vse vredi bilau.“

• *Na vas je tau nikdar nej videti bilau, če ste trūdni,*

šim?

„Starejšim je baukše bilau, ka oni ne prebirajo, mlajši so pa bole prebrani. Meni je tak špajnsno bilau, gda so mlajši puna talejra nazaj nosili. Pa sam nji pitala, pa zakoj si nej zo? Nemamo radi – so prajli. Te sam njim prajla, pa nej trbej rad meti, mater moraš rad meti, djesti pa moraš zesti. Tisto mi je najbaukše spadnilo, gda so nazaj prišli, ka ešča prosimo! Te sam si pa brodila, vej pa ne morem dati, ka ne ostana drugim. Ravnatelj je pa samo furt pravo, vejpa telko njim dajte, ka je malo znaurite, naj itak nedejo z praznim talejrom nazaj.“

• *Kak ste pa doma tjujali?*

„Dja, tak kak na delavnom mesti. Vsakši večer sam mogla možej pa mlajšom stjujati na drugi den. Bilau takšno, ka sam večer v desetoj vōri vcuj stanila, ka sam te zgotauvila z delom vanej.“

• *Nigdar ste nej kritizirali čerko ali pa snejo, kak tjujejo?*

„Tau pa nigdar nej bilau. Pitajo me včasik, kak trbej tau pa tisto napraviti, depa trno dobro tjujejo obedvej. Moja dekla, gda je petnajset lejt stara bila, je že vejdlala malo stjujati. Tau mi je dosta na pomauč bilau, ka gda sam domau prišla z dela, mi je nej trbelo vcuj staniti.“

• *Zdaj ka ste v penziji, ka delate?*

„Tau je baja, ka moj mauž nikam neške titi, dja bi pa rada včasik malo se kama pelala. V nedelo k meši dem, zadvečarak k večernici, pa gda penzionisti kaj majo, te ta tō dem malo. Zvekšoga sam doma pa malo ešča vertivamo. Doste že nej, ka smo krave odali, istina, ka sam djaukala, gda so je taodpeli. Delo se furt najde, pravi paver ne more tak biti, ka bi samo doma sejdo pa nika nej delo. Tau smo mi tō.“

Valerija Časar

Mlajši pa vnuki me veselijo

Najmenša ves v Porabji so Andovci. Malo več kak petdeset prebivalcov majo. Več kak pulonja je že starejšo lüstvo, zato ka so mladi edan za drugim šli vō iz vesi. Zdjak tak vō gleda, ka se je tau malo obrnulo. Letos nas je osem lidi več, kak nas je lani bilau. Pa tej, ka so prišli, so zvekšoga vsi mladi. Edna stvar je ešče zatok čudna. Med starejšimi je največ žensek, možkov je samo par, drugi so vsi tapomrli. Najstarejši možak je šestdesetsedem lejt star, najstarejša ženska pa devetdeset. Tau je pa **Karbina Mariška**, stera je zdaj mejla rojstni den.

- Gučali bi nam malo od vosa živlejnja?

„Tū v Andovci sam se naraučila pa sam tū gorarasla. Težko živlejnje sam mejla, dapa lejpo. Dosta sam se mantrala, dapa tak mislim, vrejdo je bilau. Eden človek zato dosta mora trpati v živlejnji. Nej sam bila ešče sedem lejt stara, pa sam že krave mogla pasti v gauštji. Bausa sam odla pa sam puno trnjov mejla v nogaj. Doma so mi trnje vōpobrli pa drugi den sam že pa ušla past. Nej kak zdaj, gda se mali narodi, že črejavle ma na nogaj. Od tisti lejt mi je samo tau ostalo najbola v spomini, ka sam vsigdar krava mogla pasti. Ka nikdar ne moram pozabiti, je tau, gda so nas v 50-i lejtaj odpelali. Tri leta smo v tabora bili pa tri leta pa pau v Somboteli. Meli smo dva konja, tri krave, štiri pravce pa štiri svinje, tau so nam vse vkrajzveli. Tak ka gda

smo za sedem lejt domau prišli, vse smo mogli znauva začniti. Sploj težko je bilau, dosta sam mogla delati. Mauž je v Somboteli austo, zato ka si je tam delo najšo. Dja sam pa sama bila doma z mlajši.“

- Gda so vas odpelali, te ste že meli mlajše?

„Meli smo. Irinka je deset lejt stara bila, Agneš pa sedem. Jenō se je pa te narauo, gda smo v Somboteli bili. Nje sam sploj šanalivala, gda so nas odpelali, nej sebe. Nej sam jim mogla taraztumačiti, zaka moramo kraj od dauma titi.“

- Kak ste sami verticali, če vam je mauž v Somboteli bijo?

nauga tak bolelja, ka sam šest tjednauv mogla na srtela spati. V Krmedin so me pelali v špitale pa so nej vedli, ka mi je. Gda je tau minaulo, te ma je pa glava bolelja vsigdar. Na tisto sam vpravstova dobila pa te je pomalek minaulo. Osamdesetštrtoga leta sam v špitale prišla, zato ka sam slabo srce mejla. Te so mi tau gora djali, ka pomaga srcej pa od tistoga mau sam zato že v špitale nej bila. Doma sam zato kaulak rama malo delala, dapa zdaj dve leti že nika ne moram. Zdjak samo vō na okno gledam pa znautra odim. Televizijo gledam pa novine štem. Porabje vsigdar vōpreštem. Istino, ka je bola tak po slavsko, tisto žmatnejše, dapa drugo zato vōprštem. Pred televizijo si v štrto vōro dola sedam pa do ausme, ka filme davajo, tiste vse poglednam.“

- Gučali bi nam malo od družine?

„Tri mlajše mam, dve dekletke pa enga pojba. Šest vnukov pa osem pravnukov. Najmenjši pravnuk je šest mejscev stari. Zdjak, gda smo držali moj rojstni den, zdaj smo vsi vkup bili. Od najmlajšoga do najstarejšoga. Eden velki košar rauž sam daubila, gde je devetdeset bejli rauž bilau notra. Malo mi je špajzno bilau, ka nas je tak dosta bilau, zato ka ovak sva s sinaum dva doma. Sploj karažno je bilau. Dobro bilau gledati vnuke, kak kaulak rama lejtjejo pa kričijo. Ovak sam zvekšuga tak sama doma, ka sin v Austriji dela pa je samo v soboto pa nedelo doma. Dja tau povejm, ka če človek ma zdravdje, te se nika drugo ne šte, nej pejnazdje, nej nika nej. Dapa gda človek stari grata pa batežan, te že človek kakoli ma, tistoma že nika aska na vzeme. Name že samo tau veseli, če me mlajši pa vnuki malo poglednejo, oni mi mauč dajo. Tau je tak, če človek stari grata, proto tauma nika ne more djati,“ pravijo Mariška neni pa jim oči skonznate gratajo.

K. Holec

Paut vu tihinsko

Atrejš od Lacija Kozara je nam prinesla Vera Gašpar, gda je bila na gledanji v Meriki. On bi prej tō rad dobivo naše novine. Tomi je zdaj že več kak dve leti. Laci nam je poslo iz Amerike pismo, v sterom je dolaspiso, kak sta z dejklov tistoga ipa odskaučila. Tau nam je tō napiso, ka ma je trno žau, ka sta z bratom Toninom nej mogla priti na Srečanje porabskih Slovincov. Dajte valati, mi bi se njima tō trno veselili, sploj pa, ka vejmo, ka sta dobra harmonikaša.

* * *

Bilo je leta 1967, gda sva se z deklom, stera je zdaj moja žena, odlaučila, ka se napotiva vu tihinsko. Naja potuvarnja se je začnilo pri gostilni Cifer. Tisti večer smo tam bili, plesali smo, probali smo si eške odslednjim napraviti lejpe cajte. Zaigro sam na harmoniki, težko srce sam emo, ka sam znau, ka dugo nemo emo prilike špilati.

Gda so krčmarica Iluš nēni zaprli gostilno, smo se napotili domau. Moja mati – so že pokojni – pa bratke od žene so z nama bili. Uni so od toga nika nej znali, kama se mūva napelavava.

Mati so mi pravli: »Ne boj dugo z deklom! Pridi domau, moreš titi rano na delo.«

Pravo sam njim: »Mati, zdaj gnok dugo domau ne pridem.« Če bi uni znali, ka sam jas s tem pravom!

Čakala sva en čas. Gda sva mislila, ka so drugi že vsi doma, sva se napotila proti granici. Nej sva znala, ka naja čaka. Bile so akne (mine), visika ograja, graničarji, sodacke... Vedela sva, ka naja leko vlovijo. Vala Baugi, srečno sva taprejk v Avstrijo prišla. Bila je zazrankoma tri vōra. Malo sva si zdenila, potistim sva šla k ednomi rami, k Šintarski. Nji sva gorizbidila. Notik so naja pistili ino so naja prelepo sprijali. Policaji so prišli proti večeri ino so naja odpelali vu Jennersdorf ali Ženavce po naše. Dosta so naja spitavali ino fotografirali. Tam sva bila preko noči, na drugi den so naja odpelali vu lager.

Žitek je vu lageri žalosten bio, mnogo lüstva – stari ino mladi – je bilao tam, jesti je sploj malo bilao. Leko povejm, ka je vrazje šlau.

Oženila sva se vu lageri 1. juliuša. Na najino poročno nauč sva stejla vu hotel titi, hotela sva nej dobila, ka sva begunca (menekult) bila. Te sva išla vu park pa sva pod zvezjdami opravila poročno nauč. Trbelo je kaj lepšega?

Devet mejscev smo bili vu lageri, potistim smo prišli v Ameriko. Začetek je žmeten bio. Rejči smo nej znali, vse je tihinsko bilao. Sinek nama se je narauo dva mejsca po tistim, ka sva v Ameriko prišla. Emo sam telko sreče, ka je brat Toni že v Ameriki živo, in nam je dosta pomago. Gda sam že delo emo pa smo se malo rejč navčili, te nam že ležej bilao.

Že 33 lejt živemo v Ameriki. Trikrat smo bili že doma na gledanji. Imam doma eške edno drago sestru, žena ma eške ednoga brata. Radi bi je – pa vse padaše, žlato – eške gnauk poglednili. Vūpamo, ka nam Baug našo želo spuni. Leko ideš ino živeš gdekoli, svejt je veliki, ali z mesta, gde si se narauo, gde te je mati zibala, se nigdar ne spozabi.

Mi se ne spozabimo!

Laci Kozar

OTROŠKI

Letovanje z angleškim fantom

Šolsko leto je trajalo do 16. junija, toda za mene se učenje ni končalo. Novembra bi rada naredila jezikovni izpit iz angleščine, zato sem se morala učiti tudi poleti. Zato sem se zelo veselila, ko mi je sorodnica povedala, da bo angleški fant preživel en teden pri njej.

31. julija sem z vlakom potovala najprej na Balaton-szépplak, ker je fant bival v počitniški hišici moje sorodnice. Bila sem zelo radovedna, kakšen je angleški fant. Ime mu je bilo Tom in prišel je iz Londona.

Prvi dan sva preživela v Széplaku. Kopala sva se v Blatnem jezeru, popoldan sva igrala namizni tenis in košarko ter kegljala. In sva se seveda veliko pogovarjala. Tom je zelo pameten,

pripovedoval je ogromno zanimivega.

Naslednji popoldan sva potovala z vlakom v Budimpešto. Prenočevala sva pri sorodnici, zjutraj pa sva si šla ogledat mesto. Ogledala sva si grad Vajdahunyad, trg Herojev, razne muzeje, kopalnice Széchenyi, trg Vörösmarty, živalski vrt in luna-park. Tomu je bilo vse všeč. Zvečer se je začela prava zabava. Šla sva na Pepsi otok, kjer je zelo popularen glasbeni festival na Madžarskem. Tu sva se zabavala in poslušala koncerte pozno v noč.

Na žalost, naslednji dan sem morala odpotovati domov. Zelo sem vesela, da sem spoznala njega in sklenila novo prijateljstvo.

Blanka Bartaković
Gimnazija Monošter

Otroški zeliščarski tabor

Štirje iz naše šole Jožefa Košiča na Gornjem Seniku smo bili v otroškem taboru v Petišovcih. To je bilo od 27. julija do 2. avgusta. Gusti, Norbi, Gabi in jaz smo se udeležili tabora.

27. julija smo se namestili v bungalove, kjer smo spali in so nam predstavili program. Zvečer je bil spoznavni večer. Razen nas so bili v taboru učenci iz okolice Lendave ter trije iz Števanovcev. Naslednji dan smo šli na najbližji travnik in smo nabirali zdravilne rastline. Prikazali so nam tudi postopke sušenja in shranjevanja zdravilnih zelišč. Sprehajali smo se tudi po mestu Lendava. Popoldne smo se kopali v termalnem kopalnišču Lipa.

Spoznavali smo tudi travniške

čajne mešanice in njihovo delovanje na človeški organizem. Obiskali smo zeliščni vrt v Črenšovcih in smo se pogovarjali o tem, kako uporabljamo zelišča v kuhinji. Pripravili smo si tudi malo kuharico. Ogledali smo si znamenitosti mesta Lendave ter obiskali vinograd. Bili smo tudi na gradu. Zadnji dan smo še spoznali življenje in delo na zeliščni kmetiji, ogledali smo si učno pot ob Muri. Seveda poleg teh programov smo se vsak dan kopali, igrali na dvorišču, igrali nogomet in se pogovarjali z vrstniki.

Hitro je minil ta teden in smo že morali iti domov. Hvala organizatorjem za to možnost.

Kristian Treiber
OŠ Gornji Senik

Poletne počitnice

Letošnje poletne počitnice so minile prijetno, toda zelo hitro. Mnogo lepega sem doživela.

Poleti sem imela veliko časa, zato sem lahko veliko vsega naredila. Moja najljubša zabava je branje. Poleti sem prebrala štiri knjige. Obvezno branje za letos je bila drama Hamlet avtorja Shakespeareja. Bila je zelo zanimiva. Prebrala sem tudi ljubzenski roman Tristan in Izolda in knjigo Tolstoja Vstajenje. To knjigo je bilo zelo težko razumeti, kljub temu mi je bila všeč in je postala moja najljubša knjiga. Imela sem tudi veliko nastopov z mažoretkami in s sakalovsko folklorno skupino. Nastope sem imela v Monoštru, v Lendavi, v Körmendu, v Büku in v Oszkó. Letos sem bila prvič na tekmovanju mažoretk v Kiskőrösu. Z nami je šel tudi pihalni orkester iz Monoštra. Dobro smo se počutili v teh treh dneh. Razen tega sem se tudi mnogo zabavala. Bila sem večkrat na plesu s prijateljem in s prijateljicami in bila sem na večerji s prijateljem. Letošnje poletje je bilo zelo toplo in smo se hodili kopat na Rabo.

Na žalost, poletne počitnice vedno hitro minejo in zdaj sem spet v šoli.

Lilla Fasching
Gimnazija Monošter

Poletne počitnice so se začele 15. junija in so trajale do 29. avgusta.

Junija sem bila doma. Brala sem knjige, poslušala glasbo in sem pomagala pri delu. Večkrat sem obiskala obe

babici. Konec julija sem bila v mestu Zalalövö. Vreme je bilo zelo dobro. Veliko smo se kopali in sončili. Tukaj sem preživela en teden v počitniškem domu. Avgusta smo bili z družino na Balatonedercsu. Tukaj smo si ogledali muzej „Afrika“, ki je bil zelo zanimiv. Potem smo šli v Szigliget. Ogledali smo si grad. Vreme je bilo lepo, zato smo se lahko kopali. Sredi avgusta smo se peljali v Sombotel k bratrancem. Tri dni smo preživeli tam. Bili smo na kopalnišču Termal. Dobro sem se počutila pri bratranceh. Bili smo tudi v Avstriji. Tam smo nakupovali in smo si ogledali velik križ in muzej v Mogerdsorfu/Modincih. 20. avgusta smo bili v Monoštru na prošenju.

Počitnice so dobro potekale, ampak so hitro minile. Sedaj že spet sedimo v klopi in se učimo.

Beata Bajzek
Gimnazija Monošter

V juniju in juliju sem bila doma. Veliko sem spala, gledala televizijo, brala knjige. Avgusta smo bili z družino in sorodniki na Blatnem jezeru. Zjutraj ob pol sedmih smo se napolnili z avtom. Najprej smo se ustavili v Sümegu in smo si ogledali grad. Potem smo se peljali do Badacsonya. Ogledali smo si pristanišče. Potem smo se peljali z ladjo v Fonyód. Bilo je zelo lepo vreme, zato smo se tu kopali, sončili, pogovarjali. Popoldan ob štirih je peljala ladja nazaj v Badacsonya. Tu smo se sprehajali, nakupovali, potem jedli dobre ribe. Zvečer ob devetih

smo prišli domov.

Zame je bil ta dan najlepše poletno doživetje.

Andrea Pint
Gimnazija Monošter

Zelo smo se veselili, da je končno prišlo poletje, in se ni bilo treba več učiti.

Meni je bilo najbolj všeč, da ni bilo treba tako zgodaj vstajati. Vreme je bilo vse poletje zelo dobro, zato smo lahko hodili večkrat na izlete ali na kopalnice. Mnogo časa sem preživela s svojimi prijatelji. Vsak dan smo igrali nogomet in smo šli pogosto na izlete. Tudi veliko smo hodili na ples. Če vreme ni bilo lepo, sem počivala, brala ali gledala televizijo. Pomagala sem tudi doma. Julija smo prepleskali celo hišo in smo imeli veliko dela. Na koncu julija smo šli letovat na Blatno jezero. En teden smo preživeli v Szántódu. Na srečo je bilo vreme zelo dobro, zato smo se mnogo kopali in tudi sončili. Zelo lep teden sem preživela s svojo družino. 3. avgusta smo prišli domov in sem se veselila, da smo spet doma.

Ta mesec je zelo hitro minil in, na žalost, 29. avgusta smo morali iti spet v šolo. Novo šolsko leto bo težko, ker bom maturirala, zato se moram pridno učiti.

Nikoleta Vajda
Gimnazija Monošter

MLAŠEČI

KAUT

- 8. septembra so v Sakalauvcay posvečali obnovljeno cerkev. Obred je opravil sombotelski škof dr. István Konkoly.

- Sakalauvska slovenska samouprava (sredstva je pridobila na razpisu Javnega sklada za manjšine) je 1. septembra organizirala prauško na Brezje v Sloveniji. Na romanje je šla 50 ljudi iz Skalauvec.

Vabimo Vas na obisk POTUJOČE KNJIŽNICE Pokrajinske in študijske knjižnice Murska Sobota.

Brezplačno Vam nudimo izposojlo knjig, zvočnih in videokaset. Gradivo si lahko izposodite za tri tedne.

Vaš kraj homo obiskali:

- v petek, 12. oktobra,
- v petek, 2. novembra,
- v sredo, 21. novembra,
- v sredo, 12. decembra.

Čakamo Vas:

- na Gornjem Seniku od 9.00 do 10.00 ure,
- v Števanovcih od 10.30 do 11.15 ure,
- v Monoštru pri osnovni šoli I. Széchenyi od 11.30 do 12.30 ure,
- in pri Slovenskem kulturno-informativnem centru od 13.00 do 14.00 ure.

Látogassa meg Ön is a muraszombati
Területi és Tanulmányi Könyvtár
BIBLIOSZÁT.

Könyvek, hang- és videokazetták ingyenes
kölszönzése három hétre.

A következő napokon látogatunk el Önökhöz:

- október 12-én, pénteken,
- november 2-án, pénteken,
- november 21-én, szerdán,
- december 12-én, szerdán.

Várjuk Önöket:

- Felsőszölnökön 9.00 és 10.00 óra között,
- Apátistvánfalván 10.30 és 11.15 óra között,
- Szentgotthárdon a Széchenyi I. Általános Iskolánál 11.30 és 12.30 óra között,
- és a Szlovén Kulturális és Információs Központnál 13.00 és 14.00 óra között.

NIKA ZA SMEJ...

Edna želja

Jolanka pa Eržika si pripovejdata, gda Jolanka etak pravi: »Vejs, Eržika, ge sam pa ja z malim tü zadovolna.«

»Kak pa tau misliš,« go pita Eržika.

Jolanka pa: »Tak mislim, ka mo zadovolna, če se mi spuni samo edna želja.«

Eržika pa: »Pa kakša želja?«

Jolanka: »Ta edna želja mi je tau, gda bi se mi spunile vse želje.«

Tau je božno

Laci pa Janči sta si sauseda pa si etognauk pripovejdata: »Baugi vala, vnoči smo lejpi dež dobili. Po tauj strašnoj sūčji je tau spoj na hasek,« pravi Laci.

Janči pa: »Tak je! Človek se veseli, ka po tauj dežji, ka je v zemlej, zdaj vse vöpride.«

Laci pa: »Tau je božno pa strašno!«

Janči pa: »Zakoj bi bilau božno pa strašno?«

»Zakoj, zakoj,« pravi Laci, »zatak, ka ge že tri žene mam pod zemlov.«

Od toga je leko guč

Ödön se je etognauk srečo z ednim malim pojbičom pa je vido, ka te, kumaj 10-12 lejt stari mali, že kadi. Ödön ma etak pravi: »Ti vuzgrive! Ranč si ešče naus ne vejš zbrisati pa že kadiš?«

Mali pa: »No pa, ka vas tau briga?«

Ödön pa: »Tak! No, samo naj bi ge bio tvoj oča!«

Mali pa: »Vej pa, od toga je leko guč. Moja mati je vdovica...«

I. Barber

Porabje

ČASOPIS
SLOVENCEV NA
MADŽARSKEM

Izhaja vsak drugi četrtek

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukić

Naslov uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1,
p.p. 77,
tel.: 94/380-767
e-mail:
porabje@mail.datanet.hu
ISSN 1218-7062.

Tisk:
SOLIDARNOST D.D.,
Arhitekta Navaka 4
9000 Murska Sobota
Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Javnega sklada za narodne in etnične manjšine na Madžarskem.

Krompirjev golaž (Kumplovi gulaž) Krumpligulyás

1 žlico žirá, 1 cejli luk, rdeči prpreu, sau, voda, 2 dl vrnjoga mlejka

Na žlici žirej zosejkani luk ocvremo, z rdeči prprom posiplemo pa z vodav gorvlegemo. Na kocke zrejzane krumpline nutilčimo pa solimo. Da je skujano, cüzmejšamo vrnje mlejko in znauvič gorskujamo.

Dober tek vam želi:

Hilda Čabai